

κίνηση τῶν ἰδεῶν σέρνῃ κ' ἐγὼ τις ἀγάπες μου καὶ τις θρησκείες μου, καὶ ξέρω, στὴν περίστασιν, νὰ μάχουμαι καὶ νὰ θυσιάζομαι γιὰ ὅ,τι μὲ συγκινεῖ. Μὰ ὅ,τι μ' ἐνθουσιάζει ἐμένα, τὸ δημοτικιστὴν, εἶναι σὰ βλέπω νὰ γράφεται ἡ γλώσσα ὀρθὰ καὶ μὲ τὸ χαρακτηριστὴν τῆς γιὰ ὅποιον πίστη καὶ γιὰ ὅποιον ἀπιστία, γιὰ κάθε τι, ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Μπέρξον, ἴσα μὲ τὸ ψοφῆμι τοῦ δρόμου.

Τελειώνω καθὼς ἄρχισα : Χαιρετῶ τὰ δέκα χρόνια τοῦ «Νουμά», σφίγγοντας τὸ χέρι τοῦ φίλου διευθυντῆ τοῦ, ποῦ εἶναι δημοτικιστὴς ἀπὸ τοῦ ἀψευγῆ διαστροφῆς τῆς γλώσσας χειριστῆς, καὶ τοῦ εὐχομαι νὰ τὰ κατοστήσῃ καὶ νὰ τὰ χιλιάσῃ τὸ φύλλο τοῦ καὶ φύλλο μας.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

“ΝΟΥΜΑΣ,, ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΣ

Κυκλοφοροῦν, ἀπὸ τὰ 1903 ποῦ ἄρχισε νὰ δημοσιεύεται, πολλὲς καὶ ἀντίθετες γνώμες γιὰ τὸ «Νουμά» καὶ ἀνάμεσα στοὺς καθαρευουσιάνους καὶ ἀνάμεσα στοὺς δημοτικιστῆς. Πολλοί, χωρὶς νὰ τὸν ἔχουν ποτὲ ἰδεῖ στὰ μάτια τους, τὸν καταδικάζουν πολὺ ἄγρια νὰ καί ἀπὸ τὸ φωτισμένον ὄχλο στὴν πλατεῖα τοῦ Συντάγματος μαζὺ μὲ τὸν Ὑπαρχοῦλο, τὸ διευθυντὴ τοῦ. Ἄλλοι τὸν εἰρωνεύονται μὲ «ἀπικτὸν ἄλγος» τάχα, ὀνομάζοντάς τον ὄργανο τῶν «καλλιάρων» ποῦ ἔχουν τίς κοσιῖδες. Τρίτοι λέν γιὰ τὸ φύλλο αὐτό. «Μὰς ἀρέσει» ἡ δημοτικὴ, μὰ ὅχι ὁ «Νουμάς». Τέταρτοι ἐγκρίνουν τὸ «Νουμά» γιατί εἶναι τὸ μόνον φύλλο ὅπου μποροῦν νὰ γράφουν ἐλεύθερα τῇ γλώσσᾳ ποῦ τὸ γούστο τους θέλει καὶ τίς ἰδέες ποῦ ἡ ἰδιοσυγκρασία τους ὑπαγορεύει. Καὶ πέμπτοι ἐγκρίνουν τὸ «Νουμά», γιατί τοὺς χρησιμεύει γιὰ νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τοὺς ἄλλους δημοτικιστῆς.

Καὶ διάφορες παραλλαγές στίς γνώμες τούτες, μπορεῖ κανένας νὰ ἀνακαλύψῃ.

Παίρνοντας σὺν κέντρο τὸ «Νουμά», ἀπὸ εἶναι σήμερα νὰ γιορτάσουμε τὴ δεκατηρίδα τοῦ, μπορεῖ κανεὶς νὰ χωρίσῃ τοὺς κατόχους τῶν γνωμῶν αὐτῶν σὲ δύο στρατόπεδα, σ' ἀνθρώπους ποῦ διαβάζουν τὸ «Νουμά», καὶ σ' ἀνθρώπους ποῦ δὲν τὸν διαβάζουν.

Ἐκεῖνοι ποῦ δὲν τὸν διαβάζουν εἶναι συνήθως βέβαια καθαρευουσιάνοι. Μπορεῖ ὡς τόσο νὰ τύχῃ νὰ εἶναι καὶ κανένας τους δημοτικιστῆς. ποῦ εἴτε δὲ συνηθίξῃ ἢ δὲν ἔχει καιρὸ νὰ διαβάξῃ ἐφημερίδες, εἴτε δὲν καταγίνεται πολὺ πολὺ μὲ τὴν πνευ-

ματικὴ κίνηση τοῦ ἔθνους, εἴτε δὲν τοῦ ἀρέσει ὁ «Νουμάς» σὺν ἐφημερίδα.

Ἐκεῖνοι ποῦ τὸν διαβάζουν εἶναι ὅλοι δημοτικιστῆς, ὅσο καὶ νὰ μὴ συμφωνοῦν πάντα σὲ κατὰ γραμματικὲς λεπτομέρειες. Ἀπ' αὐτοὺς μερικοὶ τὸν διαβάζουν γιὰ νὰ ἀντικρύσουν τυπωμένο τὸ ἄρθρο τους, τὴ μελέτη τους, τὸ ποίημά τους ἢ τὸ διήγημά τους, ἢ καὶ καμιάν ἀπάντησιν σὲ κανένα προηγούμενον ἄρθρο τους, ἄλλοι γιὰ νὰ ἰδοῦν καμιά κρίσιν γιὰ τὸ ὄραμα τους ἢ τὴν κωμωδία τους ἢ ὅ,τι ἄλλο ἔργον τους, τρίτοι γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν φιλολογικὴ καὶ γενικότερα τὴν πνευματικὴ κίνηση (ὅσο λιγιστὴ καὶ φτωγὴ καὶ ἂν θελήσῃ κανένας νὰ τὴ χαρακτηρίσῃ), ἄλλοι πάλι γιὰ νὰ κρατήσουν εὐδίκως μίαν ἐπαφὴ μὲ τὸ κοινωνικὸ φαινόμενο ποῦ λέγεται δημοτικισμός.

Γι' αὐτοὺς ὅλους ὁ «Νουμάς» εἶναι μιὰ ἀνάγκη. Τὸν περιμένουν κάθε Κυριακὴ ὅπως ἴσως περιμένουν καὶ τὴν Κυριακὴ τὴν ἴδιαν. Μπορεῖ μερικοὶ νὰ τὸν ἤθελαν καλλίτερο, ὁ καθένας κατὰ τὴν αἰσθητικὴν τοῦ ἢ τίς διανοητικὰς του ἀνάγκες, μὰ καὶ ἔτσι ὅπως εἶναι, ὅχι μόνον τὸν δέχονται παρὰ καὶ τὸν χρειάζονται. Καὶ ἀπόδειξιν πὼς τὸν διαβάζουν.

Ὅσο καὶ νὰ μὴν εἶναι τέλειον, ὅμως εἶναι τὸ μόνον δημοτικιστικὸν φύλλον ποῦ βάσταξε τόσα χρόνια, τὸ μόνον ποῦ χρησιμεύει γιὰ στάδιο ὅπου καθένάς, ποῦ εἶπεν ὡς τώρα κατηγούμενος καὶ γίνηκε νεοφώτιστος δημοτικιστῆς, πίνει καὶ γράφει καὶ δοκιμάζει τὴ δύναμίν του, ὁ μόνος στυλοβάτης κάθε νέας δημοτικιστικῆς ἀξίας, ὁ μόνος κρῖνος ποῦ βαστάει τὴν ἐπικοινωνίαν καὶ τὴ συνάφειαν μεταξὺ τοῦ δημοτικιστῆς, δηλαδὴ σ' ἀνθρώπους ὅλων τῶν ἐπαγγελμάτων ὅσοι ἔχουν κάτι τι κοινὸ ἀναμεταξὺ τους, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν βρίσκονται, σ' ὅποιον ἑλληνικὸ ἢ ξένο τόπον καὶ ἂν κατοικοῦν. Εἶναι τὸ φύλλον ὅπου μέσο του γνωρίστηκαν οἱ δημοτικιστῆς ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ ἀναδείχθησαν μεταξὺ τους μερικοὶ ἀξιοὶ νέοι. Εἶναι τὸ φύλλον τὸ ἔτοιμον νὰ δεχτῇ καὶ ἄλλους νεοφώτιστους καὶ νὰ ἀναδείξῃ τοὺς καλλίτερους.

Καὶ οἱ νέοι αὗτοι δὲν εἶναι μόνον δημιουργοὶ λογοτεχνίας παρὰ καὶ μοῦλοι κάθε ἄλλης πνευματικῆς σὲ τὸ ἔθνος κίνησης. Ὁ δημοτικισμὸς δὲν εἶναι μόνον διαφορετικὴ γλωσσικὴ ἀντίληψιν οὔτε καὶ μόνον ἁλλοιώτικη καλλιτεχνικὴ αἰσθητικὴ, εἶναι καὶ φαινόμενο κάποιου γενικότερου διανοητικοῦ ἀνθίσματος.

Τὸ ἀνθίσμα τοῦτο, νεωτεριστικὸ καθὼς ἀναγκαστικὰ φανερόνεται, ἐπόμενο εἶναι νὰ τὰ βάζῃ μὲ τὴν προτερινὴ καὶ τὴν ὡς τώρα ἀκόμη κυριαρχούσαν διανοητικὴν κατάστασιν, καὶ νὰ πιάνεται μαζὺ τῆς